

Sygn. akt II CSK 44/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa S. W. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.
przeciwko "C. P." Spółce Akcyjnej z siedzibą w P.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 19 listopada 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 10 lipca 2013 r.,

- 1) odrzuca skargę kasacyjną;**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1 800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka domagała się, w pozwie z dnia 3 kwietnia 2012 r., zasądzenia od pozwanej kwoty 101.950,35 zł z ustawowymi odsetkami od wyszczególnionych kwot i dat.

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy w P. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 101.950,35 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 listopada 2011 r. oraz kwotę 12.061,75 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Po rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji pozwanej Sąd Apelacyjny zaskarżonym wyrokiem zmienił wyrok Sądu Okręgowego (punkt I.) w punkcie pierwszym w ten sposób, że zasądzoną kwotę 101.950,35 zł obniżył do kwoty 77.551 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 listopada 2011 r., oddalił powództwo w pozostałej części; w punkcie drugim zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 7 552 zł tytułem kosztów procesu; oddalił apelację w pozostałej części (punkt II.) oraz zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 803,44 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego (punkt III.).

Pozwana wniosła skargę kasacyjną, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w części dotyczącej rozstrzygnięć objętych punktami I. i III., czyli w odniesieniu do dokonanej zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wymagania skargi kasacyjnej, przewidziane w art. 398⁴ k.p.c., obejmują dwie grupy elementów. Te wyszczególnione w § 1 należą do kategorii elementów konstrukcyjnych, które spełnione być muszą kumulatywnie, a niedopełnienie któregokolwiek z nich, powoduje odrzucenie skargi bez wzywania do ich uzupełnienia, zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W art. 398⁴ § 2 i 3 wskazane zostały wymagania, które w razie ich niezawarcia w skardze kasacyjnej, podlegają postępowaniu naprawczemu, stosownie do art. 398⁶ § 1 k.p.c., w postaci wezwania przez przewodniczącego, do ich dopełnienia w tygodniowym terminie, pod rygorem odrzucenia skargi.

Pierwszym elementem konstrukcyjnym jest oznaczenie orzeczenia, od którego wniesiona została skarga kasacyjna, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części (art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c.). Precyzyjne określenie przedmiotu i zakresu zaskarżenia musi pozostawać w zgodzie z wnioskiem o uchylenie bądź uchylenie i zmianę zaskarżonego orzeczenia oraz w korelacji do wartości przedmiotu zaskarżenia. Jest to niezbędne do oznaczenia dopuszczalnego obszaru, w jakim Sąd Najwyższy jest władny skargę rozpoznać i rozstrzygnąć, a zatem granic jego kognicji (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Konieczne jest także, aby zakresy te korespondowały ze sferą wyznaczoną powołanymi w skardze zarzutami w powiązaniu z ich uzasadnieniem. Niedochowanie tak określonych warunków pierwszego elementu konstrukcyjnego skargi kasacyjnej stanowi przyczynę jej odrzucenia *a limine*.

Wymagań tych nie spełnia w dostatecznym zakresie skarga kasacyjna pozwanej. Część zaskarżona kwestionowanego orzeczenia to ta, której uchylenia lub uchylenia i odpowiedniej zmiany oczekuje skarżący, zgodnie ze swoim interesem. Pozwana nie zaskarżyła orzeczenia Sądu Apelacyjnego o oddaleniu złożonej przez nią apelacji w pozostałym zakresie, skierowała skargę jedynie do rozstrzygnięcia o obniżeniu kwoty zasądzonej przez Sąd pierwszej instancji, czyli częściowego uwzględnienia apelacji. W takiej sytuacji oznaczenie zakresu zaskarżenia wyroku Sądu Apelacyjnego przez pozwaną było błędne, ponieważ nie jest dopuszczalne skontrolowanie przez Sąd Najwyższy prawidłowości zasądzenia wskazanej kwoty bez zbadania zasadności oddalenia apelacji w zakresie tej kwoty, a tego orzeczenia pozwana nie objęła zaskarżeniem. Wadliwe określenie substratu zaskarżenia prowadzi do odrzucenia skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej z innych przyczyn niż braki formalne określone w art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Poza wymaganiami formalnymi dopuszczalność skargi kasacyjnej, podobnie jak i innych środków zaskarżenia, uzależniona jest od wykazania przez skarżącego interesu prawnego w zaskarżeniu orzeczenia, który uwarunkowany jest wykazaniem pokrzywdzenia tym orzeczeniem. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13 (Biul. SN 2014, nr 5, poz. 9), której nadano moc zasady prawnej, wyrażone zostało stanowisko, że pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen*) jest przesłanką dopuszczalności

środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka. Sąd Najwyższy przyjął, że ogólne założenie obiektywnej potrzeby uzyskania ochrony prawnej, które racjonalizuje możliwość korzystania ze środków zaskarżenia, nie naruszając ich istoty, uzasadnia uznanie interesu prawnego w zaskarżeniu jako przesłanki dopuszczalności środków zaskarżenia. Jej istnienie wynika z zasad i regulacji znajdujących odzwierciedlenie w kodeksie postępowania cywilnego; objęta jest przewidzianym w tym kodeksie systemem badania dopuszczalności środków zaskarżenia orzeczeń („z innych przyczyn niedopuszczalny”, „niedopuszczalny”). Interes ten występuje w razie pokrzywdzenia (*gravaminis*) i polega na niekorzystnej dla strony różnicy między zgłoszonym przez nią żądaniem a treścią rozstrzygnięcia. Przesłanka *gravaminis* pozwala przyjąć, że w części, w której orzeczenie jest korzystne dla skarżącego, skarga kasacyjna jest wyłączona, ze względu na brak pokrzywdzenia. Stwierdzenie istnienia pokrzywdzenia wymaga uwzględnienia z osobna w każdej sprawie sytuacji prawnych powstałych dla stron po wydaniu orzeczenia. Ocena pokrzywdzenia, stanowiącego warunek dopuszczalności zaskarżenia musi poprzedzać badanie zasadności środka zaskarżenia. To czy orzeczenie jest niekorzystne dla skarżącego dotyczy możliwości skutecznego skorzystania przez niego z przysługującej mu legitymacji do wniesienia środka zaskarżenia.

Badanie złożonej przez pozwaną skargi kasacyjnej w aspekcie jej dopuszczalności nie wskazuje na pokrzywdzenie jako przesłanki dopuszczalności tego środka zaskarżenia przez skierowanie jej jedynie w oznaczonym zakresie. Objęte punktem I. tego wyroku rozstrzygnięcie stanowi konsekwencję częściowego uwzględnienia apelacji i nadania wyrokowi Sądu pierwszej instancji nowej treści. Z pokrzywdzeniem natomiast można było łączyć orzeczenie objęte punktem II., którym oddalona została w pozostałej części apelacja pozwanej, czyli w odniesieniu do kwoty 77.551 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu, wskazanych w punkcie I. Uwzględnienie skargi kasacyjnej jedynie w żądanym przez pozwaną zakresie (punkt I.) byłoby niedopuszczalne, skoro kontroli kasacyjnej nie zostało poddane orzeczenie oddalające apelację, a tym samym Sąd Najwyższy nie mógłby objąć go zakresem swojej kognicji (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego (punkt III.) mogło być

zaskarżone skargą kasacyjną tylko w połączeniu z orzeczeniem co do istoty sprawy. Przyjęcie zatem niedopuszczalności skargi kasacyjnej w zakresie orzeczenia w tym względzie odnosi się również do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Oznacza to, że skarga kasacyjna pozwanej, również z uwagi na brak pokrzywdzenia warunkującego istnienie interesu prawnego, podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna z innych przyczyn, niż określone w art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną pozwanej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady odpowiedzialności za wynik sprawy, objętej art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.